

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ประสิทธิภาพการจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลของโรงเรียน
ในเขตเทศบาลเมืองเชียงราย

ผู้เขียน นายเกริกศักดิ์ คนชม

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ดร.จूरรัตน์ โทมัส	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.สุภาพร นาคปลั่ง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูทงค์ กุลทลบุตร	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพการจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลของโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองเชียงราย ซึ่งมีขอบเขตคือ ศึกษารูปแบบของธนาคารขยะรีไซเคิล ผลทางเศรษฐกิจ ผลทางสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของประชาชน ความคิดเห็นและความพึงพอใจ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ คณะกรรมการดำเนินงาน และสมาชิกของโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล จำนวน 100 และ 389 คน ตามลำดับ ของโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองเชียงราย จำนวน 10 โรงเรียน

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบของธนาคารขยะรีไซเคิล โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และโครงสร้างของคณะกรรมการ มีการดำเนินกิจกรรมในลักษณะเดียวกัน แตกต่างกันเพียงจำนวนของกรรมการและประสิทธิภาพจากการดำเนินงานของคณะกรรมการบางกลุ่มเท่านั้น ผลทางเศรษฐกิจของธนาคารขยะรีไซเคิล พบว่า แต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างของรายได้จากการขายขยะรีไซเคิล โดยโรงเรียนที่มีสถิติรวบรวมเงินที่ได้จากการขายขยะรีไซเคิลสูงสุดคือ โรงเรียนเชียงรายวิทยาคม โดยมีค่าเฉลี่ยเงินที่ได้จากการขายขยะรีไซเคิล คือ 11,696.65 บาท/ปี ผลทางสิ่งแวดล้อมพบว่า แต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างของปริมาณขยะรีไซเคิล โรงเรียนที่สามารถเก็บรวบรวมขายขยะรีไซเคิลได้ปริมาณสูงสุด คือ โรงเรียนเชียงรายวิทยาคม มีปริมาณขยะรีไซเคิลเฉลี่ย คือ 4,066.37 กิโลกรัม/ปี เป็นการช่วยลดปริมาณขยะในชุมชนและโรงเรียนได้บ้าง จากการสังเกตพบว่า ปริมาณและรายได้จากการขายขยะรีไซเคิลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับการมีส่วนร่วมโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล สมาชิกมีส่วนร่วมโครงการธนาคารขยะอยู่ในระดับน้อย

ในด้านความคิดเห็น และความพึงพอใจต่อโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล พบว่า สมาชิก และคณะกรรมการ มีความคิดเห็นที่เห็นด้วย และความพึงพอใจกับการดำเนินโครงการธนาคารขยะฯ ในระดับมาก

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ รายได้จากการขายขยะรีไซเคิล ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล และความรู้ไม่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม พบว่า อายุและความพึงพอใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า รายได้จากการขายขยะรีไซเคิล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม แต่การรับรู้ข่าวสารกับ การมีส่วนร่วมในโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะคือ ควรมีความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการ และควรจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ครบทุกด้าน เช่น สถานที่จัดเก็บ และการจัดการน้ำเสียจากการรวบรวมขยะรีไซเคิล รวมทั้งการส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมโครงการธนาคารขยะรีไซเคิลมากขึ้น

Independent Study Title Efficiency of Recyclable Waste Bank Management in Schools in Mueang Chiang Rai Municipal Area

Author Mr. Groeksak Konchom

Degree Master of Arts (Man and Environment Management)

Independent Study Advisory Committee

Dr. Jureerat	Thomas	Chairperson
Lect. Dr. Supaporn	Nakbunlung	Member
Asst.Prof. Putchong	Kuntolbutra	Member

ABSTRACT

The study entitled “Efficiency of Recyclable Waste Bank Management in Schools in Mueang Chiang Rai Municipal Area” covered the design of recyclable waste bank, the economic and environmental impacts, as well as the people’s involvement, opinion, and satisfaction concerning the recyclable waste banks’ operation.

Data were collected from 100 samples of the banks’ committee members and 389 samples of schoolchildren who were members of recyclable waste banks operating in 10 schools in Chiang Rai Municipality area.

It was found that the organizational structure and the operational features of various recyclable waste banks in schools were designed into the same nature, having the difference only in the size of bank’s committee and the committee’s performance. The economic impact as assessed by the total earning from selling recyclable waste varied among schools, with Chiang Rai Wittayakom school making the highest income at 11,696.65 baht per year on the average. The environmental impact as measured by the volume of recyclable waste collected for selling also differed among different schools, with Chiang Rai Wittayakom school collecting the most at 4,066.37 kg/year on the average. The collection of recyclable waste helped reduce the presence of physical waste in community and school areas. The volume of recyclable waste

collected and the associated income both were observed to increase through time. However, Members of the recyclable waste banks were found to have low participation despite the high level of acceptance and satisfaction about this program as expressed by both the committee and the banks' members.

The analysis of correlation coefficients revealed that such personal factors as age, and earning from selling recyclable waste had no relationship with the knowledge / understanding about recyclable waste bank; the knowledge had no relationship with participation; while age and satisfaction was found to be significantly related to participation. In addition, it was found that earning from selling recyclable waste had no relationship with participation while the information inputs was associated with the extent of participation in the recyclable waste bank program at statistically significant level.

To enhance the efficiency of this program, it is recommended that recyclable waste bank operation be carried on continually, comprehensive environmental management be implemented to include such aspects as proper storage of the waste and handling of waste water coming from some types of refuse, and bank's members be encouraged or promoted to have greater involvement in recyclable waste bank activities.